

Investigating the effect of empowering and increasing the awareness of teachers, parents and students on the academic guidance process

Feizollah. Naseri¹, Maryam. Eslampanah^{2*}, Faranak. Mousavi² & Elham. Kaviani²

1. Ph.D. student, Department of Education Management, Kermansha branch, Islamic Azad University, Kermansha, Iran

2. Assistant Professor, Department of Educational Management, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 430-440

Corresponding Author's Info

Email:

m.islampanah@iauksh.ac.ir

Article history:

Received: 2022/11/21

Revised: 2023/03/11

Accepted: 2023/03/18

Published online: 2023/03/19

Keywords:

academic guidance, ninth grade, conservatory, Ilam, confirmatory factor analysis.

ABSTRACT

Background and Aim: Academic guidance is a completely scientific issue and in accordance with modern science, and for this reason, it should accept changes in that way, while it can be seen that this manual has not found any changes according to modern science. The purpose of this research was to investigate the effect of empowering and increasing the awareness of teachers, parents and students on the process of academic guidance for the ninth grade to enter the conservatory. **Methods:** The method of the current research was a quantitative correlation type. The statistical population of the research included all the teachers and experts in the field of educational counseling with 2105 people who, due to the dispersion and extent of the statistical population, non-probability sampling method was used and 325 people were selected as a sample based on the sampling table of Kreges and Morgan. The data collection tool was a researcher-made questionnaire. The validity of the questionnaire was checked and confirmed using confirmatory factor analysis. The reliability of the questionnaire was confirmed using Cronbach's alpha coefficient and composite reliability. In order to analyze the data, confirmatory factor analysis was used with Smart PLS 3 software. **Results:** The findings showed that the empowerment and knowledge orientation of teachers with a determination coefficient of 0.56, increasing the awareness and sense of responsibility of parents with 0.54, and empowering and increasing the awareness of students with a determination coefficient of 0.51 respectively have the greatest effect on the academic guidance of ninth grade students. to enter the conservatory ($P < 0.05$). **Conclusion:** Based on the results, it can be concluded that increasing the level of knowledge and awareness of parents and students can be effective in guiding education, so educational and educational planners can focus more on their empowerment and awareness level.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Naseri, F., Eslampanah, M., Mousavi, F., & Kaviani, E. (2022). Investigating the effect of empowering and increasing the awareness of teachers, parents and students on the academic guidance process. *Jayps*, 3(3): 430-440.

بررسی تأثیر توانمند سازی و افزایش آگاهی معلمان، والدین و دانش‌آموزان بر فرایند هدایت تحصیلی

فیض‌الله ناصری^۱، مریم اسلام پناه^{۲*}، فرانک موسوی^۳ و الهام کاویان^۴

۱. دانشجوی دکتری گروه مدیریت آموزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
۲. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
۳. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
۴. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

چکیده

اطلاعات مقاله

زمینه و هدف: هدایت تحصیلی یک مسئله کاملاً علمی و مطابق با علوم روز است و به همین علت باید تحولاتی در آن صورت بپذیرد، درحالی‌که مشاهده می‌شود این شیوه‌نامه تحولاتی مطابق علم روز پیدا نکرده است. هدف این پژوهش بررسی تأثیر توانمندسازی و افزایش آگاهی معلمان، والدین و دانش‌آموزان بر فرایند هدایت تحصیلی پایه نهم برای ورود به هنرستان بود. **روش پژوهش:** روش پژوهش حاضر کمی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه معلمان و کارشناسان حوزه مشاوره تحصیلی با ۲۱۰۵ نفر بودند که با توجه به پراکندگی و گستردگی جامعه آماری از روش نمونه‌گیری غیر احتمالی در دسترس استفاده و ۳۲۵ نفر بر اساس جدول نمونه‌گیری کرجس و مورگان به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود. روایی پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی تأیید مورد بررسی قرار گرفته و تأیید شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مورد تأیید قرار گرفت. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی تأییدی با نرم‌افزار 3 Smart PLS استفاده شد. **یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد توانمندسازی و دانش‌مداری معلمان با ضریب تعیین ۰/۵۶، افزایش آگاهی و حس مسئولیت‌پذیری والدین با ۰/۵۴ و توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان با ضریب تعیین ۰/۵۱ به ترتیب بیشترین تأثیر را بر هدایت تحصیلی دانش‌آموزان پایه نهم برای ورود به هنرستان دارند ($P < ۰/۰۵$). **نتیجه‌گیری:** بر اساس نتایج می‌توان نتیجه گرفت که افزایش سطح دانش و آگاهی والدین و دانش‌آموزان می‌تواند در هدایت تحصیلی مؤثر باشد لذا برنامه ریزان آموزشی و تحصیلی می‌توانند بیشتر بر توانمندسازی و سطح آگاهی آنان تمرکز کنند.

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات: ۴۴۰-۴۳۰

اطلاعات نویسنده مسئول

ایمیل: m.islampanah@iauksh.ac.ir

سابقه مقاله

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۸/۳۰

تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۲۰

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۱۲/۲۷

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۲/۲۸

واژگان کلیدی

هدایت تحصیلی، پایه نهم، هنرستان، ایلام، تحلیل عاملی تأییدی.

انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه‌نامه استناد به این مقاله

ناصری، فیض‌الله، اسلام پناه، مریم، موسوی، فرانک، و کاویان، الهام. (۱۴۰۱). بررسی تأثیر توانمند سازی و افزایش آگاهی معلمان، والدین و دانش‌آموزان بر فرایند هدایت تحصیلی. *دوفصلنامه مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*، ۳(۳): ۴۴۰-۴۳۰.

مقدمه

یکی از عوامل مهم در دستیابی به توسعه به تأکید سازمان‌های بین‌المللی - توجه به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است. یکی از مهم‌ترین بخش‌های نظام آموزش هر کشور، نظام آموزش فنی و حرفه‌ای است و توجه به آن از جمله خط‌مشی‌های اساسی کشورها برای تربیت نیروی انسانی کارآمد در سطح پیش از دانشگاه به شمار می‌آید (کازامیاس و روزاکیس^۱، ۲۰۰۳؛ شیخ‌الاسلامی و همکاران، ۱۳۹۱). کشورهای توسعه یافته امروزی در دهه ۱۹۷۰ به تأثیر توجه به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای بر موفقیت در امر توسعه دست یافته و برای آن برنامه‌ریزی کرده‌اند و از یکی دو دهه بعد به دستاوردهای آن دست یافته‌اند. رشد تولید ناخالص داخلی سرانه، پیشرفت صنعتی، افزایش درآمد سرانه، افزایش رضایتمندی و توانمندی‌های فردی، اشتغال مفید و... از دستاوردهای این مهم است (حسین پور، ۱۳۹۷).

با وجود اهمیت توجه به آموزش فنی و حرفه‌ای، در ایران علی‌رغم رشد کمی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای از ۱۲ درصد به ۴۰ درصد، ناکارآمد بودن این آموزش‌ها در مطالعات متعددی به اثبات رسیده است که دلایل آن را می‌توان در ناهماهنگی میان نیازهای جامعه و برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای، اشتغال دانش‌آموختگان این حوزه در شغل‌های غیرمرتبط یا بیکاری آن‌ها، ناکافی بودن تناسب میان مهارت‌های کسب شده و وظیفه‌های شغلی افراد، نبود رابطه نظام‌مند میان نظام اشتغال و آموزش، و بالاخره پایین بودن منزلت اجتماعی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای دانست (نویدی و خلاق، ۱۳۹۳). جمیع این موارد باعث شده است دانش‌آموزان و والدین آن‌ها در فرایند انتخاب رشته، توجه کمتری به رشته‌های فنی و حرفه‌ای داشته باشند. با توجه به اینکه یکی از مهم‌ترین و سرنوشت‌سازترین موضوعات در زندگی هر فرد، تصمیم درباره انتخاب شغل و حرفه است (الخایط^۲، ۲۰۱۹)، می‌توان از هدایت تحصیلی به عنوان یک فرایند

چالش‌برانگیز و مهم برای دانش‌آموزان با توجه به موقعیت اقتصادی و فرهنگی خانواده و از مهم‌ترین مسائل در بحث جامعه‌شناسی آموزش و پرورش نام برد (نیازی و سلیمان نژاد، ۱۳۹۹).

بدیهی است که اگر افراد در رشته‌ای تحصیل نمایند که امید چندانی به برآورده شدن خواسته‌ها و سابقه‌های مختلف خود نداشته باشند، تمایل و انگیزه آنان برای یادگیری و آموزش مؤثر خدشه‌دار شده و مسئولیت‌پذیری و کارآیی آینده آنان تحت تأثیر قرار خواهد گرفت (نعیمی و همکاران، ۱۳۹۸). راهنمایی تحصیلی تلاش و فعالیتی است عملی که در جهت برقراری حداکثر توافق ممکن بین خصائص فرد مورد راهنمایی و شرایط و مقتضیات تحصیلی بعدی صورت می‌گیرد (کوی^۳، ۲۰۱۶). فرایند هدایت تحصیلی، یک فرایند پیچیده و در حال تحول است که بسیاری از ذینفعان را درگیر می‌کند و در صورت عدم هدف‌گیری، می‌تواند به شکست منجر شود. بنابراین درک و شفاف‌سازی عوامل مؤثر بر آن و تعیین راه‌های بهبود آن، بسیار مهم است (ویینه و پونت^۴، ۲۰۱۷).

راهنمایی و هدایت تحصیلی دقیق در آموزش و پرورش یک پیش‌شرط اساسی برای موفقیت آینده تحصیلی یا حرفه‌ای دانش‌آموزان با توجه به علائق، سابقه تحصیلی و سایر معیارهای مربوط به شخصیت آن‌ها است (میمیس و همکاران^۵، ۲۰۱۹). مطالعات اخیر در مورد این موضوع به مشکل در زمینه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و فرایند تصمیم‌گیری آن‌ها اشاره دارند (گیچارد و همکاران^۶، ۲۰۰۵؛ بلسکایا و همکاران^۷، ۲۰۱۶؛ رومیو و همکاران^۸، ۲۰۱۹). عدم توجه به فرایند هدایت تحصیلی کارا و مؤثر باعث می‌شود دانش‌آموزان در رشته‌هایی تحصیل کنند و با مهارت‌هایی آشنا شوند که با علائق و استعداد آن‌ها مطابقت ندارد و باعث عدم موفقیت تحصیلی و شغلی

5- Mimis et al.
6- Guichard et al.
7- Belskaya et al.
8- Romito

1- Kazamias & Roussakis
2- Al-Khayat
3- Keevy
4- Viennet & Pont

حرفه‌ای به عنوان یادگیری مداوم را مطلوب، اما در زمینه تعریف و دامنه آموزش فنی و حرفه‌ای و مکانیسم راهنمایی و مشاوره نامطلوب برآورد کرده است. صالحی عمران (۱۳۹۳) در پژوهشی نشان داد که از مهم‌ترین چالش‌های آموزش فنی و حرفه‌ای عدم دسترسی کافی به اطلاعات بازار کار و عدم بهره‌مندی نظام آموزش فنی و حرفه‌ای از منابع انسانی مناسب است. مطالعات انجام شده نشان می‌دهند که در زمینه هدایت دانش‌آموزان به هنرستان‌ها ضعف وجود دارد چرا که با وجود حدود ۲ میلیون ۶۸۹ هزار دانش‌آموز پایه متوسطه دوم، کمتر از ۶۵۰ هزار نفر در هنرستان‌ها مشغول به تحصیل هستند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۹).

مطالعاتی در مورد هدایت تحصیلی انجام شده است. میمس و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی نتیجه گرفتند که از جمله عواملی که می‌تواند احتمال موفقیت دانش‌آموزان را در زمان ورود به دبیرستان و هنرستان افزایش دهد، هدایت تحصیلی اصولی است. آن‌ها در پژوهش خود بیان کردند که در فرایند هدایت تحصیلی مهم‌ترین عامل به‌روز بودن و منطبق بودن فرایند هدایت تحصیلی با شرایط شغلی جامعه است. وونگ و یوئن^۴ (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان دادند که در هنگ‌کنگ به موازات رشد اقتصاد جهانی، برنامه‌های هدایت تحصیلی و شغلی رشد کرده و متناسب با نیاز روز جامعه تدوین شده‌اند. آن‌ها نشان دادند که برنامه هدایت تحصیلی و شغلی از پیش‌نیازهای رشد جامعه است. رضایی مدنی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی نشان دادند که از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر فرایند هدایت تحصیلی دانش‌آموزان، آگاهی بخشی، نارسایی‌های فرایند هدایت تحصیلی و مشکلات آزمون‌های استعدادیابی است. نویدی (۱۳۹۷) در پژوهشی نشان داد ایجاد بستر مناسب، تصریح نیازها و امکانات جامعه، ارتقای سطح دانش و مهارت حرفه‌ای مشاوران، تلاش مداوم و اهتمام جدی برای شناخت و

آن‌ها می‌شود (کاستلانو و همکاران^۱، ۲۰۰۸). هدایت تحصیلی به عنوان راهنمایی اجتماعی، روان‌شناختی و پیگیری دقیق برنامه آموزشی و تحصیلی دانش‌آموزان شناخته می‌شود که به آن‌ها در جهت حرکت به سمت انتخاب درست رشته و شغل کمک می‌کند (وینتر و باورز^۲، ۲۰۰۷).

تحول در دنیای حاضر چنان پرشتاب است که در عرصه‌ی علم، دانش و فناوری هر روز شاهد تغییرات و تحولات سریعی هستیم به‌گونه‌ای که متأثر از این تغییرات، ماهیت مشاغل دستخوش تغییر گردیده و به تبع آن روند نوع تقاضا برای نیروی انسانی مورد نیاز جهت اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی کشورها نیز تحت تأثیر قرار گرفته است. به علت ظهور و پیدایش شرایط نوین و در حال تغییر، بازار کار نیز در مقاطع مختلف زمانی تقاضای متفاوت و متنوعی از نیروی انسانی ماهر درخواست می‌کنند (آزمانیرا و همکاران^۳، ۲۰۱۴). در این راستا آموزش فنی و حرفه‌ای سهم مهمی در قدرت رقابت‌پذیری و رفاه در جهان مبتنی بر دانش به عهده دارد و باید به عنوان یک کلید اصلی جهت کاهش فقر، ارتقاء صلح، حفظ محیط‌زیست، بهبود کیفیت زندگی برای همه و کمک برای دستیابی به توسعه پایدار عمل نماید (امین‌بیدختی و همکاران، ۱۳۹۷). توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در شرایط کنونی برای اقتصاد ایران و به‌ویژه شتاب دهی فرایند تولید امری حیاتی است، زیرا سرمایه‌گذاری زیربنایی و افزایش ابزار و تجهیزات بدون سرمایه‌انسانی بی‌استفاده مانده و یا به نحو اقتصادی و کارآمد مورد بهره‌برداری قرار نمی‌گیرد (فاضلی کبریا و همکاران، ۱۳۹۷). سلیمی (۱۳۹۱) در پژوهشی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در زمینه سیاست‌گذاری شامل: خط‌مشی‌ها، برنامه‌ریزی و مدیریت، ابعاد فنی و حرفه‌ای آموزش عمومی، آموزش فنی و حرفه‌ای به منزله آماده شدن برای حوزه کار و اشتغال و آموزش فنی و

3- Azmanirah et al.
4- Wong and Yuen

1- Castellano et al.
2- Winter & Bowers

است. از این رو، می‌توان گفت معلم بهترین عضو نظام آموزشی در فرایند هدایت تحصیلی، معمار اصلی نظام آموزشی است. جهان به سرعت دگرگون می‌شود و معلمان نیز باید مانند سایر گروه‌های حرفه‌ای با این واقعیت روبه‌رو شوند که آموزش‌های اولیه آنان در جهان امروز چندان مفید نخواهد بود و آنان باید در سراسر عمر خود دانش خود را روزآمد کنند (آنتلم- لائزنت و همکاران^۵، ۲۰۲۰). از طرفی دانش‌آموزان اوقات زیادی را در خانه و با والدین‌شان می‌گذرانند که این امر بر فرهنگ و رفتار آنها تأثیرگذار است. بنابراین لازم است که اولیا، با آگاهی و دانش بالا نسبت به هدایت تحصیلی و فرایند انتخاب رشته دانش‌آموزان توجه کنند. اما در فرایند هدایت تحصیلی در نهایت این دانش‌آموزان هستند که باید نسبت به انتخاب رشته مناسب و مورد علاقه خود اقدام کنند و تمامی موارد گفته شده صرفاً در جهت کمک به دانش‌آموزان در فرایند انتخاب رشته است. بر این اساس مسئله اصلی در این پژوهش بررسی تأثیر توانمندسازی معلمان، والدین و دانش‌آموزان بر فرایند هدایت تحصیلی پایه نهم برای ورود به هنرستان است؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر کمی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه معلمان و کارشناسان حوزه مشاوره تحصیلی با ۲۱۰۵ نفر بودند که با توجه به پراکندگی و گستردگی جامعه آماری از روش نمونه‌گیری غیر احتمالی در دسترس استفاده و ۳۲۵ نفر بر اساس جدول نمونه‌گیری کرجسی و مورگان به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. معیارهای ورود به پژوهش شامل تجربه مشاوره حداقل ۵ سال، میل به شرکت در پژوهش و سابقه مشاوره تخصصی در هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و همچنین شرکت داوطلبانه در پژوهش و تکمیل پرسشنامه‌ها از معیارهای خروج بودند.

راهنمایی دانش‌آموزان از آغاز تحصیلات تا مرحله کسب صلاحیت خود رهبری و استمرار در انجام دادن پژوهش و ارزشیابی اقدام‌ها و برنامه‌ها عوامل یاری‌رسان به بهبود برنامه هدایت تحصیلی هستند. گارسیا-پرز و هیدالگو^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی نشان دادند که تأثیر مثبت فرایند هدایت تحصیلی به سمت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در دانش‌آموزان روستایی بیشتر از دانش‌آموزان شهری است. هیوز و همکاران^۲ (۲۰۱۷) در پژوهشی نشان دادند آموزش و پرورش به جای بیان نظریه‌ها برای هدایت تحصیلی و شغلی باید از موقعیت‌های واقعی برای دانش‌آموزان جهت انتخاب مسیر تحصیلی و شغلی استفاده کرده و زمینه‌های را مهیا سازد تا دانش‌آموزان با معنای تجربیات واقعی زندگی در نتیجه گفتگو با دیگران آشنا شده و بر اساس آن مسیر تحصیلی و شغلی خود را انتخاب نمایند. تاویا و همکاران^۳ (۲۰۱۵) در پژوهشی نشان دادند که عملکرد تحصیلی و حتی شغلی دانش‌آموزان در آینده تا حدود زیادی وابسته به فرایند مشاوره و هدایت تحصیلی اصولی مطابق با نیاز روز جامعه است. دمیر و کان^۴ (۲۰۱۵) در پژوهشی نشان دادند که سطح درک و سطح معلومات مشاوران و معلمان راهنما و سطوح نگرش آنان در سطح متوسطی است. همچنین مشاوران خانم درک بهتر و بیشتری از مشاوره و راهنمایی و نگرشی بهتر نسبت به مشاوره و راهنمایی نسبت به معلمان مرد داشتند.

معلمان، اولیا و دانش‌آموزان سه ضلع هرم هدایت تحصیلی هستند که فرایند اثربخشی هدایت تحصیلی می‌توانند نقش مؤثری داشته باشند. معلمان به عنوان راهنما با مشکلات تحصیلی و رفتاری دانش‌آموزان سروکار دارند. موفقیت هر نظام آموزشی در حد تعیین‌کننده‌ای به دانش و مهارت‌های حرفه‌ای معلمان بستگی دارد. در نظر ژاپنی‌ها شایستگی هر نظام به اندازه شایستگی معلمان آن

4 - Demir & Can
5 - Antelm-Lanzat et al.

1 - Garcia-Perez & Hidalgo
2 - Hughes et al
3 - Tawiah et al.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه محقق ساخته. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود که شامل سه متغیر توانمند سازی معلمان (۴ گویه)، افزایش آگاهی والدین (۳ گویه) و توانمندسازی دانش آموزان (۴ گویه) بود. شیوه نمره‌گذاری بر اساس طیف لیکرت به شکل ۱ خیلی کم، ۲ کم، ۳ متوسط، ۴ زیاد و ۵ خیلی زیاد بود. روایی سازه‌های پرسشنامه با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی مورد ارزیابی قرار گرفت و معنادار بودن گویه‌های مربوطه به سازه‌های مورد نظر، تأیید شد. همچنین انسجام درونی گویه‌های مورد استفاده نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ارزیابی شد که برای مؤلفه توانمندسازی و دانش‌مداری معلمان ۰/۷۵، افزایش آگاهی و حس مسئولیت‌پذیری اولیا ۰/۷۲ و توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان ۰/۷۷ حاصل شد. همچنین مقدار کل آلفای کرونباخ ۰/۷۵ شد.

روش اجرا

از آنجایی که شیوه اجرای این پژوهش به صورت توزیع پرسشنامه بود ابتدا پرسشنامه‌ها آماده شدند و به صورت آزمایشی در اختیار چند خبره قرار داده شد تا اشکالات و نواقص آن مشخص شود. سپس به صورت تصادفی بین افراد نمونه توزیع شد. در ابتدای پرسشنامه‌ها راهنمای

تکمیل آن قید شده بود که پرسش‌شونده چگونه آن را تکمیل کند و در صورتی که به زمان بیشتری نیاز دارد چگونه آن را عودت دهد. پرسشنامه‌ها در یک بازه زمانی ۵ روزه عودت شدند و مورد تحلیل قرار گرفتند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی تأییدی با نرم‌افزار Smart PLS 3 استفاده شد.

یافته‌ها

از نظر خصوصیات جمعیت شناختی نمونه پژوهش ۱۷۵ نفر (۵۴٪) مرد و ۱۵۰ نفر (۴۶٪) خانم بودند. از منظر تحصیلات ۱۴ نفر (۴/۳ درصد) مدرک کاردانی، ۲۱۰ نفر (۶۴/۸ درصد) تحصیلات کارشناسی، ۹۹ نفر (۳۶/۲ درصد) مدرک کارشناسی ارشد دارند و ۲ نفر (۰/۵ درصد) نیز تحصیلات دکتری داشتند. ۱۰۷ نفر (۳۲/۸ درصد) از کارکنان کمتر از ۳۵ سال، ۹۳ نفر (۲۸/۷ درصد) بین ۳۵ تا ۴۵ سال و ۱۲۵ نفر (۳۸/۵ درصد) نیز ۴۵ سال و بیشتر سن داشتند. همچنین ۵۷ نفر (۱۷/۶ درصد) از کارکنان کمتر از ۱۰ سال سابقه خدمت، ۴۹ نفر (۱۵/۲ درصد) ۱۰ تا ۱۵ سال، ۴۰ نفر (۱۲/۳ درصد) بین ۱۵ تا ۲۰ سال، ۵۴ نفر (۱۶/۴ درصد) ۲۰ تا ۲۵ سال و ۱۲۵ نفر (۳۸/۵ درصد) نیز بیش از ۲۵ سال سابقه کاری داشتند. در جدول ۲، آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی
توانمندسازی و دانش‌مداری معلمان	۳/۶۰	۰/۴۳۵۱	۰/۶۶۱
افزایش آگاهی و حس مسئولیت‌پذیری والدین	۳/۱۱	۰/۳۹۸۸	۰/۵۱۲
توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان	۳/۷۹	۰/۴۲۲۱	۰/۷۷۱

در پژوهش حاضر به منظور سنجش روایی پرسشنامه، دو نوع روایی منطقی و روایی سازه در نظر گرفته شد. در این راستا، روایی محتوا، اعتبار ظاهری و اعتبار عاملی (تحلیل عاملی) بررسی شدند. آزمون اعتبار عاملی

نتایج جدول ۱، نشان می‌دهد که از نمره ۵ میانگین متغیر توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان بیش از سایر متغیرها است.

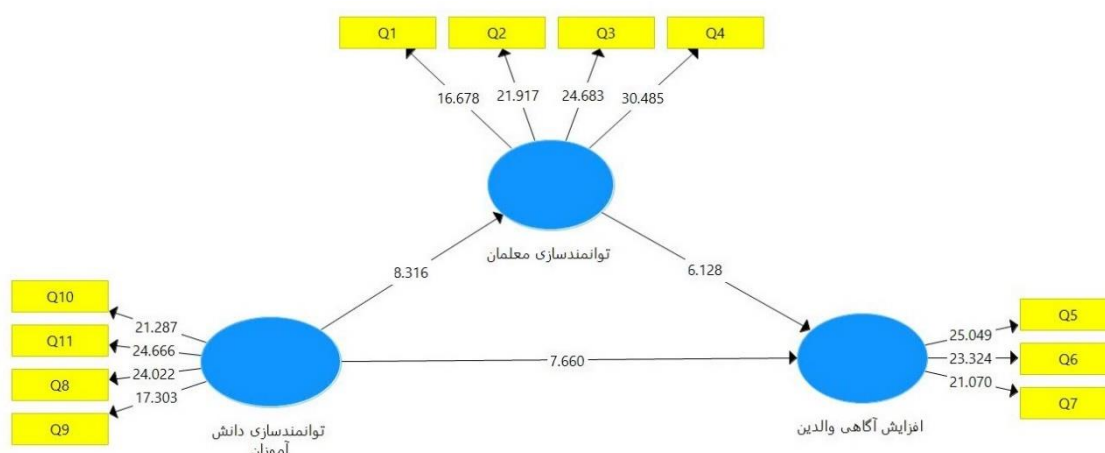
توانایی ارزیابی تحلیل عامل تأییدی برای سنجش متغیر می‌بایست مورد ارزیابی قرار گیرد. بنابراین، با توجه به اینکه معیار اخیر برای متغیرهای مورد مطالعه بالاتر از ۰/۷ بود، جواز استفاده از تحلیل عاملی تأییدی کسب شد.

پرسشنامه با کمک تحلیل عاملی تأییدی و با استفاده از نرم‌افزار اسمارت پی ال اس نسخه 3 انجام گرفت. با توجه به معیار فورنل و لارکر^۱ (۱۹۸۱) بارهای عاملی گویه‌ها باید بزرگتر از ۰/۵ و معنادار باشند. اما قبل از انجام تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از آزمون بارتلت و KMO

جدول ۲. نتایج آزمون KMO و بارتلت	
آزمون KMO	۰/۸۶۶
بارتلت	آماره خی دو
	۱۱۲۰/۰۸۹
	درجه آزادی
	۵۵
	سطح معناداری
	۰/۰۰۰

از روش‌های خودگردان سازی (بوت استراپ^۲) و یا برش متقاطع جک نایف^۳ استفاده می‌شود. در این مطالعه از روش خودگردان سازی استفاده شده است که آماره t را به دست می‌دهد. در سطح خطای ۵٪ اگر مقدار آماره بوت استراپینگ t-value بزرگتر از ۱/۹۶ باشد همبستگی‌های مشاهده شده معنادار است.

با توجه به امکان استفاده از تحلیل عاملی برای تعیین روایی ابزار، از تحلیل عاملی تأییدی استفاده به عمل آمد. شکل ۱ نتایج را نشان می‌دهد. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از ۰/۳ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته می‌شود. بار عاملی بین ۰/۳ تا ۰/۶ قابل قبول است و اگر بزرگتر از ۰/۶ باشد خیلی مطلوب است. برای بررسی معناداری همبستگی‌های مشاهده شده

شکل ۱. معناداری روابط متغیرها با روش حداقل مربعات جزئی (بوت استراپینگ)

جدول ۳. نتایج مدل بیرونی پیشران‌های هدایت تحصیلی دانش آموزان پایه نهم		
متغیر اصلی	گویه	بار عاملی
آموزش مستمر کارشناسان و معلمان در زمینه اهمیت هدایت تحصیلی (Q۱)	۰/۷۳۲	۱۶/۶۷۸
ارائه مشاوره‌های تخصصی و بالا بردن سطح آگاهی کارشناسان و معلمان (Q۲)	۰/۷۷۴	۲۱/۹۱۷

3- Jackknife

1- Fornell & Larcker
2- Bootstrap

توانمندسازی و دانش‌مداری معلمان	تسهیل در به اشتراک‌گذاری دانش بین کارشناسان و معلمان (Q۳)	۰/۷۷۰	۲۴/۶۸۳
افزایش آگاهی و حس مسئولیت پذیری اولیا	افزایش حس مسئولیت‌پذیری والدین در مورد انتخاب رشته با جلسات مستمر و مداوم (Q۵)	۰/۷۶۳	۲۵/۰۴۹
توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان	ارائه مشاوره به والدین در مورد رشته‌های تحصیلی هنرستان‌ها و آینده شغلی آنها (Q۶)	۰/۷۹۶	۲۳/۳۲۴
افزایش آگاهی	ارائه اطلاعات کافی و بالا بردن سطح آگاهی دانش‌آموزان در مورد رشته‌های هنرستان‌ها و آینده شغلی آنها (Q۸)	۰/۷۴۶	۲۴/۰۲۲
توانمندسازی و افزایش آگاهی	معرفی دانش‌آموزان و نمونه‌های موفق فارغ التحصیلان (Q۹)	۰/۷۲۶	۱۷/۳۰۳
افزایش آگاهی	ترویج و تسهیل استعدادیابی دانش‌آموزان (Q۱۰)	۰/۷۳۹	۲۱/۲۸۷
توانمندسازی و افزایش آگاهی	تأکید بر توانمندی و علائق دانش‌آموزان (Q۱۱)	۰/۷۵۲	۲۴/۶۶۶

(شاخص‌های) خود می‌پردازد. بر اساس پیشنهاد فورنل و لارکر (۱۹۸۱) مقادیر بارهای عاملی برای متغیرهای مشاهده شده باید بزرگتر از ۰/۵ باشد. همانطور که ملاحظه می‌گردد در این پژوهش تمامی مقادیر متغیرهای مشاهده شده مورد تأیید واقع شده‌اند.

مقدار بار عاملی در تمامی موارد از ۰/۷ بزرگتر است بنابراین گویا نقش مهمی در تبیین هر یک از عوامل دارند. آماره t نیز در تمامی موارد از ۱/۹۶ بیشتر بدست آمده است بنابراین بارهای عاملی مشاهده شده از نظر آماری معنادار هستند.

معیار دوم از بررسی مدل‌های اندازه‌گیری، روایی همگرا است که به بررسی میزان همبستگی هر سازه با سؤالات

جدول ۴. نتایج دو معیار پایایی ترکیبی و روایی همگرا			
متغیرهای مکنون	آلفای کرونباخ (CR>۰.۷)	ضریب پایایی ترکیبی (CR>۰.۷)	میانگین واریانس استخراجی (AVE>۰.۵)
توانمندسازی و دانش‌مداری معلمان	۰/۷۵۲	۰/۷۵۲	۰/۵۸۵
افزایش آگاهی و حس مسئولیت‌پذیری اولیا	۰/۷۲۹	۰/۷۲۲	۰/۵۹۸
توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان	۰/۷۷۶	۰/۷۶۹	۰/۶۶۱

می‌توان مناسب بودن وضعیت پایایی و روایی همگرای پژوهش حاضر را تأیید کرد. با توجه به تأیید روایی پرسشنامه‌ها به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج در جدول (۳) آورده شده است.

با توجه به اینکه مقدار مناسب برای پایایی ترکیبی ۰/۷ و برای AVE 5/0 است (فورنل و لارکر، ۱۹۸۱)، و مطابق با یافته‌های پژوهش در جدول (۴) تمامی این معیارها در مورد متغیرهای مکنون مقدار مناسبی اتخاذ نموده‌اند،

جدول ۵. نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق					
متغیرها	میانگین	انحراف معیار	آماره t	سطح معناداری	تفاوت میانگین
توانمندسازی و دانش‌مداری معلمان	۴/۳۶۰	۰/۵۸۷	۴۱/۹۱۹	<۰/۰۰۱	۱/۳۶۰

افزایش آگاهی و حس مسئولیت پذیری اولیا	۴/۴۰۳	۰/۵۴۵	۴۶/۶۴۲	<۰/۰۰۱	۱/۴۰۳
توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش آموزان	۴/۵۰۰	۰/۴۸۴	۵۶/۰۸۳	<۰/۰۰۱	۱/۵۰۰

نتایج جدول (۵) نشان می‌دهد که میانگین برای هر سه متغیر توانمندسازی و دانش‌مداری معلمان، افزایش آگاهی و حس مسئولیت‌پذیری اولیا، توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان بیشتر از ۴ بدست آمد که از نظر آماری هم معنادار بود ($P < 0/001$). بر این اساس می‌توان گفت از نظر معلمان و کارشنان حوزه هدایت تحصیلی سه عامل توانمندسازی معلمان، افزایش آگاهی والدین و توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان بر هدایت تحصیلی تأثیر مثبت و معناداری دارند.

در بین عوامل آورده شده، توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان با میانگین ۴/۵۰۰ از نظر معلمان و کارشناسان، بیشترین تأثیر را داشته و بعد از آن افزایش آگاهی و حس مسئولیت‌پذیری والدین با میانگین ۴/۴۰۳ در رتبه دوم قرار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی تأثیر توانمندسازی و افزایش آگاهی معلمان، والدین و دانش‌آموزان بر هدایت تحصیلی پایه نهم برای ورود به هنرستان بود. نتایج پژوهش حاضر با مطالعات میمیس و همکاران (۲۰۱۹) و نویدی (۱۳۹۷) همخوانی دارد. درست انتخاب کردن بر اساس نیازهای فعلی جامعه (بازار کار و نیروی انسانی)، علاقه داوطلب به رشته، اطلاع کامل داشتن از آینده تحصیلی هر کدام از رشته‌ها و... می‌تواند آینده هر داوطلبی را رقم بزند. هدایت تحصیلی و انتخاب رشته پایه نهم از اهمیت خیلی بالایی برخوردار است چون دانش‌آموزان پایه نهم پر از انرژی، خلاقیت و استعدادها را کشف و با اهمیت دانست و دانش‌آموز را در پی آن علایق و استعداد تشویق کرد، و راه درست و انتخاب صحیح را نشان داد (میمیس و همکاران، ۲۰۱۹).

بسیاری از دانش‌آموزان پایه نهم هر ساله برای انتخاب رشته دچار سردرگمی و استرس می‌شوند و از آنجایی که انتخاب هر کدام از این رشته‌ها می‌تواند در آینده

دستورالعمل‌ها. در تبیین یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت نظام هدایت تحصیلی موجود دارای نقایصی است که این امر انجام اصلاحات در این نظام را ضروری می‌کند. عدم توجه کافی به فرایند هدایت تحصیلی و سهل‌انگاری در این زمینه، عدم وجود رابطه تعاملی و دوطرفه بین دانش‌آموزان و اولیا با مدارس در زمینه هدایت تحصیلی، عدم وجود مراکز تخصصی هدایت تحصیلی، عدم هماهنگی فرایند و مقوله هدایت تحصیلی با سایر برنامه‌های نظام آموزش، عدم وجود نیروی انسانی توانمند در زمینه هدایت تحصیلی و... از جمله مهمترین دلایل برای انجام اصلاحات در نظام موجود است (فاضلی‌کبریا و همکاران، ۱۳۹۷).

معلمان، اولیا و دانش‌آموزان سه ضلع هرم هدایت تحصیلی هستند که باید در فرایند اصلاح آن، تحت تأثیر قرار گیرند. معلمان به عنوان راهنما با مشکلات تحصیلی و رفتاری دانش‌آموزان سرو کار دارند. آنها باید متناسب با

دانش‌آموزان در مورد رشته‌های هنرستان‌ها و آینده شغلی آنها، تأکید بر توانمندی و علائق دانش‌آموزان و ترویج و تسهیل استعدادیابی دانش‌آموزان می‌تواند بر کارآمد شدن هدایت تحصیلی کمک کند. نتایج این پژوهش با یافته‌های مطالعات میمیس و همکاران (۲۰۱۹)، هیوز و همکاران (۲۰۱۷)، سلمانی و صایمی (۱۳۹۷) و نویدی (۱۳۹۷) همخوانی دارد.

با توجه به نتایج پژوهش پیشنهادات زیر ارائه می‌شود:

- برگزاری دوره‌های آموزشی برای معلمان و کارشناسان
- فراهم کردن زیرساخت‌های تبادل راحت تر اطلاعات بین معلمان و کارشناسان
- استفاده از ابزارهای مادی و معنوی برای تشویق معلمان به منظور مشارکت مؤثرتر در فرایند هدایت تحصیلی
- برگزاری جلسات مستمر با اولیا دانش‌آموزان از پایه هفتم در زمینه اهمیت هدایت تحصیلی و معرفی تمامی رشته‌های تحصیلی و آینده شغلی و تحصیلی آنها
- دعوت از افراد موفق از نظر تحصیلی و شغلی که در هنرستان‌ها تحصیل داشته‌اند و برگزاری جلسات مشترک با اولیا دانش‌آموزان
- معرفی تمامی رشته‌های تحصیلی به دانش‌آموزان به منظور آگاهی بیشتر و بهتر آنها با رشته‌های تحصیلی و آینده آنها
- انجام آزمون‌های استعدادیابی و رغبت از پایه هفتم و به صورت مستمر به منظور شناخت بهتر توانمندی و علائق دانش‌آموزان

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

تشکر و قدردانی

در پایان از تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش کمال تشکر و قدردانی را داریم.

دانش روز، توان علمی و آموزشی خود را ارتقاء داده و در این راستا لازم است که اصلاحات کلیدی انجام گیرد. وظیفه معلمان کمک به دانش‌آموزان در زمینه جهت‌دهی و انتخاب مسیر تحصیلی خود است (صالحی عمران، ۱۳۹۳). وجود معلمان توانمند و با دانش در مدارس به تازه واردان کمک می‌کند تا اطلاعات مربوط به موضوعات چالش برانگیز که می‌تواند در ادامه تحصیل و زندگی برای دانش‌آموزان مشکل ایجاد کند را بهتر درک کنند. همچنین معلمان می‌توانند به دانش‌آموزان برای مواجهه و مقابله با عصبی بودن و اضطراب امتحانات، و یا هنگام برقراری ارتباط شفاهی با معلمان و... کمک کنند (سلیمی، ۱۳۹۱).

در مدارس همواره جلساتی به منظور افزایش آگاهی اولیا در این زمینه انجام می‌گیرد، با این حال بسیاری از مشاوران معتقدند که شرکت اولیا در جلسات مربوط به هدایت تحصیلی، عمدتاً به منظور رفع تکلیف و به صورت نمادین است و کارکرد مؤثری ندارد. دانش‌آموزان اوقات زیادی را در خانه و با والدین‌شان می‌گذرانند که این امر بر فرهنگ و رفتار آنها تأثیرگذار است. بنابراین لازم است که اولیا، با آگاهی و دانش بالا نسبت به هدایت تحصیلی و فرایند انتخاب رشته دانش‌آموزان توجه کنند. بالا بردن سطح آگاهی اولیا در مورد اهمیت انتخاب رشته با استفاده از کتابچه‌ها و نشان دادن افراد موفق، افزایش حس مسئولیت‌پذیری والدین در مورد انتخاب رشته با جلسات مستمر و مداوم و ارائه مشاوره به والدین در مورد رشته‌های تحصیلی هنرستان‌ها و آینده شغلی آنها به عنوان سه مضمون شناخته شده در این زمینه می‌تواند راه‌گشا باشد. نتایج این پژوهش با یافته‌های مطالعات هیوز و همکاران (۲۰۱۷)، دمیر و کارن (۲۰۱۷) و سلمانی و صایمی (۱۳۹۷) همخوانی دارد.

در فرایند هدایت تحصیلی در نهایت این دانش‌آموزان هستند که باید نسبت به انتخاب رشته مناسب و مورد علاقه خود اقدام کنند و تمامی موارد گفته شده صرفاً در جهت کمک به دانش‌آموزان در فرایند انتخاب رشته است. توانمندسازی و افزایش آگاهی دانش‌آموزان از طریق عواملی مانند معرفی دانش‌آموزان و نمونه‌های موفق فارغ التحصیلان، ارائه اطلاعات کافی و بالا بردن سطح آگاهی

نویدی، احد. (۱۳۹۷). هدایت تحصیلی در نظام آموزش و پرورش ایران: تجارب عملی و چالشهای پایدار. فصلنامه علمی - پژوهشی تعلیم و تربیت، ۳۴(۱)، ۹-۳۴. نیازی، محسن، سلیمان نژاد، محمد. (۱۳۹۹). تحلیل کیفی دلایل مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه با رویکرد گراند تئوری. فصلنامه علمی - پژوهشی تعلیم و تربیت، ۳۶(۴)، ۱۰۵-۱۲۶.

- Al-Khayat A.M.M, (2019). The concept of academic guidance and its importance from the perspective of Islamic education. *Journal of Research Diyala humanity*, 28(1), 164-202.
- Amin Bidakhti, A., Najafi, M., Shariati, F. (2017). Identification and discovery of factors affecting the quality of technical and professional education: a study with a mixed approach. *Teaching Research*, 6(3), 23-38. (In Persian)
- Antelm-Lanzat, A. M., Gil, A. J., Cacheiro-González, M. L., Pérez-Navío, E., & Fonseca-Pedrero, E. (2020). Learning styles and vocational guidance in secondary education. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 20(3), 1 - 15.
- Azmanirah, R.; Nurfirdawati, M.; Marina, I. & Jamil, A. (2014), Assesment practices for competency based education and traning in vocational college, Malaysia, *Procardia Social and Behavioral Sciences*, Vol.112, 1070 – 1076
- Belskaya, E., Moldovanova, E., Rozhkova, S., Tsvetkova, O., & Chervach, M. (2016). University smart guidance counselling. In *Smart Education and e-Learning 2016* (pp. 39–49).
- Castellano, E. J., Martinez, L., & Sánchez, P. J. (2008). OriEB, a linguistic CRS for supporting decision making in academic orientation. *World Scientific Proceedings Series on Computer Engineering and Information Science Computational Intelligence in Decision and Control*, Chapter 2. 841–846.
- Fazli Kobria, H., Noormohammadi, M., Noormohammadi, G. (2017). The role of technical and professional university in the development of skill training and job creation. *Karafan Scientific Quarterly*, 15(43), 11-32. (In Persian)
- García-Pérez, J. & Hidalgo-Hidalgo, Marisa, (2017). "No student left behind?"

مشارکت نویسندگان

نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش داشت.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- امین‌بیدختی، علی اکبر، نجفی، محمود، شریعتی، فرهاد. (۱۳۹۷). شناسایی و اکتشاف عوامل مؤثر بر کیفیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای: مطالعه‌ای با رویکرد آمیخته. *تدریس پژوهی*، ۳(۳)، ۲۳-۳۸.
- حسین پور، مریم. (۱۳۹۷). چالش‌های فرهنگی و اقتصادی در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش. *رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و کار و دانش*، ۱۳(۳)، ۳۰-۳۹.
- رضایی مدنی، مرتضی، کلانترهرمزی، آتوسا، نعیمی، ابراهیم. (۱۳۹۸). بررسی فرآیند هدایت تحصیلی نوین از منظر مشاوران مدارس. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۱۰(۳۹)، ۲۷-۴۸.
- سلیمی، جمال. (۱۳۹۱). آموزش فنی و حرفه‌ای در قرن ۲۱: سیاست‌های یونسکو در خصوص آموزش فنی و حرفه‌ای در عصر اطلاعات و مقایسه جایگاه آموزش فنی و حرفه‌ای ایران با آن سیاست‌ها. *نشریه پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۶(۱۷)، ۲۵-۴۳.
- شیخ الاسلامی، عبدالرضا، صالحی، کیوان، زین‌آبادی، حسن رضا. (۱۳۹۱). ارزشیابی میزان توفیق برنامه‌های کارآفرینی و نقش آن در اشتغال مولد: مطالعه موردی در نظام مهارت آموزی رسمی در سطح پیش از دانشگاه. *نشریه پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۶(۱۷)، ۱-۲۴.
- صالحی عمران، ابراهیم. (۱۳۹۳). آسیب شناسی مدیریت آموزش‌های مهارتی کشور. *مهارت آموزی*، ۲(۸)، ۴۸-۲۵.
- فاضلی کبریا، حامد، نورمحمدی، مهناز، نورمحمدی، گلناز. (۱۳۹۷). نقش دانشگاه فنی و حرفه‌ای در توسعه آموزش‌های مهارتی و اشتغال‌زایی. *فصلنامه علمی کارافن*، ۱۵(۴۳)، ۱۱-۳۲.
- نعیمی، ابراهیم، کلانتر، آتوسا، رضایی، مرتضی. (۱۳۹۸). بررسی فرآیند هدایت تحصیلی نوین از منظر مشاوران مدارس. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۳۹(۳)، ۴۸-۲۷.

- an Italian lower secondary school. *Studies in the Cultural Politics of Education*. 40(6), 773-788.
- Salehi Imran, I. (2013). Pathology of the country's skill training management. *Skill Education*, 2(8), 25-48. (In Persian)
- Salimi, J. (2011). Technical and vocational education in the 21st century: UNESCO policies regarding technical and vocational education in the information age and comparing the status of technical and vocational education in Iran with those policies. *Journal of Research in Educational Systems*, 6(17), 25-43. (In Persian)
- Sheikhul-Islami, A. R., Salehi, K., Zainabadi, H. R. (2011). Evaluating the success rate of entrepreneurship programs and its role in productive employment: a case study in the formal skills training system at the pre-university level. *Journal of Research in Educational Systems*, 6(17), 1-24. (In Persian)
- Tawiah Dabone Kyeremeh, Alberta Graham Yaa, Bossman Fabea Ineke. (2015). Impact of Guidance and Counseling on Academic Performance. *Research on Humanities and Social Sciences*. Vol.5, No.8, PP 225-227.
- Viennet, R., & Pont, B. (2017). Education policy implementation: A literature review and proposed framework. OECD Education Working Paper No. 162. Paris: OECD Publishing.
- Winter, M. G., & Bowers, C. D. (2007). Predictors of persistence to graduation: Extending a model and data on the transition to university model. *Canadian Journal of Behavioral Science*,
- Wong P.W., Yuen M. (2019). Career Guidance and Counseling in Secondary Schools in Hong Kong: A Historical Overview. *Journal of Asia Pacific Counseling*, 9(1), 1-19.
- Evidence from the Programme for School Guidance in Spain," *Economics of Education Review*, Elsevier, vol. 60(C), 97-111.
- Guichard, J., Huteau, M., & Huteau, M. (2005). *L'orientation scolaire et professionnelle*. Paris: Dunod.
- Keevy, M. (2016), "Using case studies to transfer soft skills (also known as pervasive skills): Empirical evidence", *Meditari Accountancy Research*, Vol. 24 No. 3, pp. 458-474.
- Hosseinpour, M. (2017). Cultural and economic challenges in technical and professional colleges and colleges. *Growth of technical and vocational education and work and knowledge*, 13(3), 30-39. (In Persian)
- Niazi, M., Suleimannejad, M. (2019). Qualitative analysis of the reasons affecting the choice of the field of study of secondary school students with the grounded theory approach. *Educational Research Quarterly*, 36 (4), 105-126. (In Persian)
- Navidi, A. (2017). Academic guidance in Iran's education system: practical experiences and sustainable challenges. *Scientific-Research Quarterly of Education and Training*, 34(1), 9-34. (In Persian)
- Naimi, E., Kalanter, A., Rezaei, M. (2018). Examining the new academic guidance process from the perspective of school counselors. The culture of counseling and psychotherapy. 39. 27-48. (In Persian)
- Rezai Madani, M., Kalanterhormzi, A., Naimi, I. (2018). Examining the new academic guidance process from the perspective of school counselors. *Counseling and Psychotherapy Culture*, 10(39), 27-48. (In Persian)
- Romito M. (2019): *Governing through guidance: an analysis of educational guidance practices in*